

Превенция на агресивното поведение у децата в училище и детската градина
The Prevention of Aggressive Children's Behavior in School and Kindergarten

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЧРЕЗ ИНТЕРАКТИВНИТЕ ИГРИ

Веселина Савова

Целодневна детска градина „Пролетна дъга“, Шумен

Резюме. Въпросът за промяна на традиционния начин на обучение и възпитание и заменянето му с интерактивни методи вълнува педагозите в предучилищното образование. Установено е, че методите и средствата, които се използват досега, не дават същите резултати поради различните потребности и желания на днешните деца. Това провокира учителите от детските градини да обърнат поглед към иновациите и в частност към интерактивните игри, които са добър помощник в работата, защото процесът на обучение се осъществява в условията на постоянно, активно взаимодействие между децата и учителите, които се явяват равноправни субекти в дейността.

Keywords: interactive games, aggression, equal partners

Интерактивната комуникация в детската градина предполага създаване на динамична среда и променящо се пространство в зависимост от предпочитанията на децата. Потребностите на всяко дете са различни поради степента на развитие на неговите умения, натрупана информация и знание за интересите и ориентацията му.

Потребностите на децата се променят и традиционният модел на работа в детската градина би трябвало да премине на друг етап от своето развитие. Статичното положение на децата и ролята им на обекти за въздействие, а не на равноправни партньори при взаимодействие, ги потиска, което води до неэффективност в работата. Това налага използването на интерактивните методи и постигането на по-добри резултати от дейността на деца и учители. Тук ролята на педагога е лидерска, но не като външен наблюдател, контролиращ събитията, а като равноправен участник в детския колектив.

Според D. Sousa средният процент на съхранение на информацията по традиционния начин е само 5% за 24-часов период в сравнение с алтернативни подходи като:

- слухово-визуални средства – 20%;
- демонстрационни дейности – 30%;
- дискуссионни групи – 50%;

- практическа дейност – 75%;
- партньорско обучение – 90%.

Процесът на интерактивно образование и възпитание се осъществява в условията на постоянно, активно взаимодействие на всички деца и учителя като равноправни субекти.

Днешните деца не гледат на играта, възпитанието, отношенията, работата като на отделни компоненти. За тях всички тези аспекти на живота се допълват взаимно и представляват цялостно изживяване. Те се нуждаят от повече пространство и повече свобода, наличие на ясни и стабилни отношения. Тяхната сетивност е изострена и те не търпят несправедливост, подценяване. Учат се, като разсъждават и участват активно в процеса на преподаване, а не с внимание и запаметяване на даденото от учителите познание.

Това налага използването на интерактивните игри като основа в работата на учителя.

Игрите могат да се обособят в различни групи според предназначението, което имат в процеса на работа с децата. Едната група би следвало да е за игри, които помагат за опознаването и разчупването на леда между тях. По време на този вид игри те са спокойни, не се чувстват заплашени и успяват успешно да си взаимодействат с останалите. Пример за такива игри са: „Заеми позиция“, „Интервю“ и др.

Друг вид биха могли да бъдат тези игри, които са свързани с раздвижването и свалянето на напрежение. Има много варианти, чрез които на децата да бъде създаден емоционален комфорт и да ги предразположим към изява на положителни емоции. Емоционалността при децата е силно изразена и тя не е притворна. За тях е важно да изразяват чувствата си и да ги споделят с останалите. Тук не учителят ръководи, а става партньор в игрите и споделя приятните моменти с групата. Пример за такива игри са: „Да си сменим местата“, „Падащо одеяло“, „Салата от обувки“, „Добрите ръце“.

Следващият вид интерактивни игри са тези за изграждане на доверие между партньорите и за комуникация – вербална и невербална. Чрез тях децата успяват да утвърдят своя авторитет, да въздействат положително на останалите и да удовлетворят необходимостта от изграждане на доверие в групата. Много от нас смятат, че лесно биха спечелили доверието на децата, но това всъщност не е така. Те могат да показват привързаност, но истинското доверие се гради дълго време. Страхът и притеснението от непознатото и несигурното са водещи в тази възраст. Тези игри обаче помагат да се преодолеят негативните чувства и оказват положително въздействие върху личността на детето. Пример за такива игри са: „Пералня“, „Довери се“, „Ще разкажем“, „Докосни партньора“, „Мое-то лично пространство“, „Избери си приятел“, „Спирка на доброто“ и др.

Децата сами осъзнават какво останалите харесват или не у тях и се стремят да избегнат конфликтите, които възникват по тази причина. С всяко следващо повторение на игрите се наблюдават по-добри и по-добри резултати. Този вид

обратна информация е много емоционално наситена и подтиква децата сами да си организират подобен вид игри.

Сравнение между традиционното и интерактивното обучение

ТРАДИЦИОННО ОБУЧЕНИЕ	ИНТЕРАКТИВНО ОБУЧЕНИЕ
Запаметяване, повторение	Разбиране, инсайт (прозрение)
Подчинение	Индивидуалност, разнообразие
Индуктивно, дедуктивно	Отвореност, творчество
Скука, еднообразие	Стимулиране
Наказание	Интерес, удоволствие
Неуспех	Самоуважение, успех
Неизменност, статичност	Динамика, многомерност
Сървенование, изолация	Сътрудничество, работа в екип

Резултатът от използването на интерактивните игри е свързан с равностойност от страна на децата в какво положение се намират спрямо останалите и какво биха могли да променят в поведението си, за да се впишат в средата, в която са. Всеки осъзнава своята различност, но и необходимостта от съвместна работа с останалите деца в групата. Тук възпитателното въздействие не е от страна на учителя, а чрез партнирането между децата.

За тях са много важни физическото докосване и възможността да се научат да споделят. Чрез интерактивните игри се създават условия за взаимодействие и получаване на обратна социална връзка.

При интерактивното обучение, учебният процес е организиран така, че практически всички деца се оказват въввлечени в процеса на познание, те имат възможност да разберат какво знаят и мислят. Всичко това се случва в атмосфера на доброжелателност и взаимна поддръжка, което позволява не само да получат нови знания, но и да се противодейства на агресивното поведение помежду им.

Интерактивната форма предполага организация и развитие на диалоговото общуване, което води до взаиморазбиране, взаимодействие, към съвместно решение на общи, но значими за всяко дете задачи.

Интерактивната форма изключва доминиране на един човек и едно мнение над другите. В тези ситуации се организира индивидуална, групов и работна по двойки, приемат се изследователски проекти, ролеви игри, използва се творческа работа.

ЛИТЕРАТУРА

Гюрова, В., Дерменджиева, Гр. (2005). Алтернативни подходи в образованието. *Педагогика*, ч. II под редакцията на Т. Попов. София.

- Гюрова, В. и колектив. (2006). *Интерактивността в учебния процес*. София: Европрес.
- Гюрова, В. (2008). Игрова култура и европейски компетенции в предучилищното образование чрез придружената от педагога игра. *Предучилищно възпитание*, 6, 12–13.
- Делчева, Т. (2011). Ключови компетенции на децата, постъпващи в първи клас, IV национална конференция по предучилищно възпитание. Стара Загора. 49–50.
- Шоселова, М. (2003). *Първите седем (агресивните деца)*. Стара Загора.
- Шоселова, М. (2003). *Първите седем (искам)*. Стара Загора.
- Сдружение „Гаврош“. *Ръководство за превенция на насилие над децата*, Варна.
- Христова Р. *Превенция на детската агресия чрез използване на интерактивни техники*.
- Sousa, D. A. (1995). *How the brain learns*. Reston. VA: National Association of Secondary School Principals.

INTERACTIVE GAMES VERSUS AGGRESSION

Abstract. The question of changing the traditional way of training and education and the introduction of interactive methods excited teachers in pre-school education for some time. There is ample evidence that the already traditional methods do not give the same results as before, due to the different needs and desires of today's children. This provoked kindergarten teachers to shift their focus to innovation and in particular towards interactive games that are good helpers in the work, because the process of learning takes place in a continuous, active interaction between children and teachers who appear equal in entities operations.

Veselina Savova

✉ Kindergarten „Proletna daga“
9700 Shumen, Bulgaria
E-mail: vks9@abv.bg